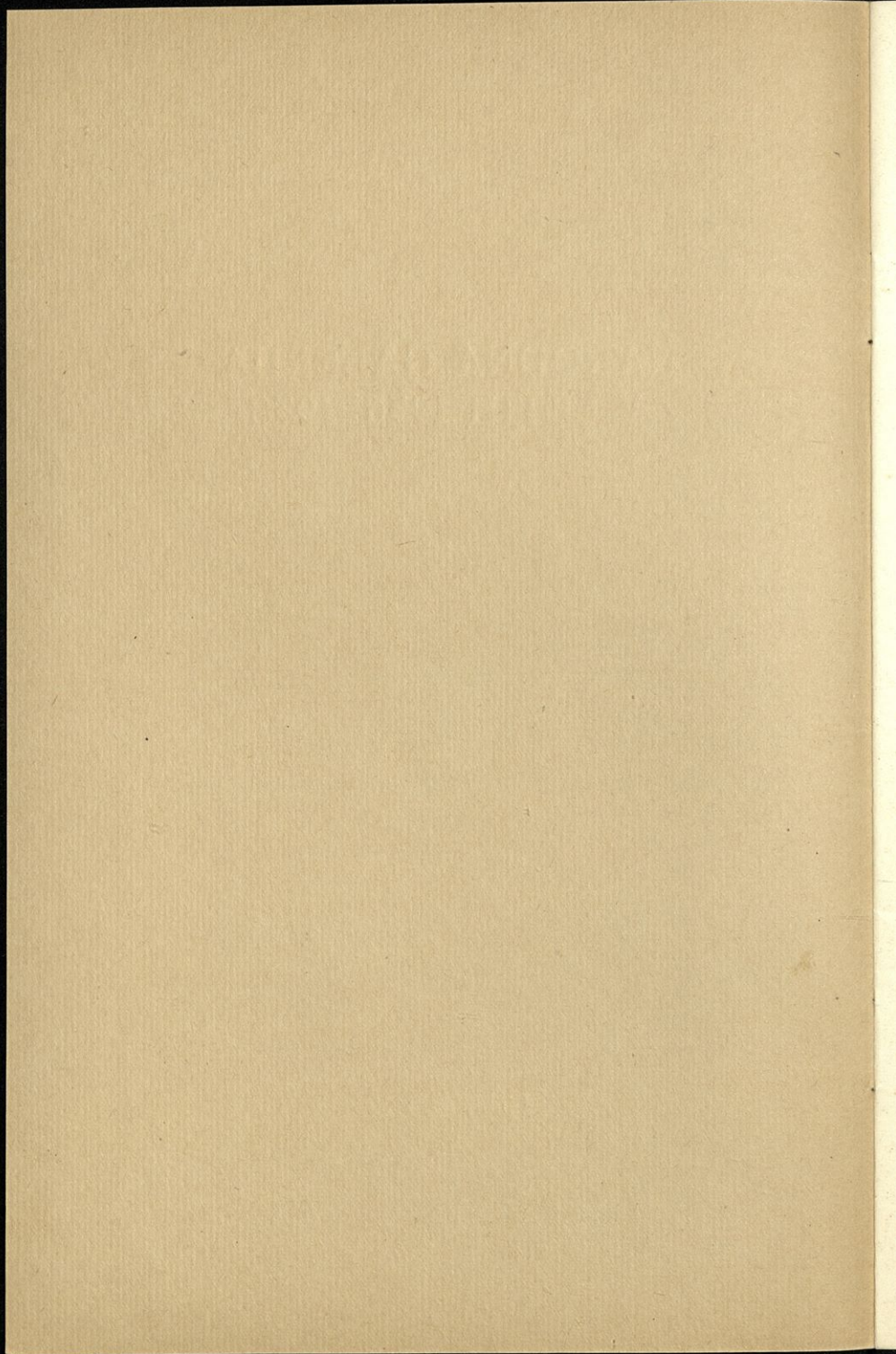

**NARODNA GALERIJA
V LETIH 1936–1938**

Ljubljana, 1939

**NARODNA GALERIJA
V LETIH 1936–1938**

Ljubljana, 1939

PRI. KNJ.

1. un. št. 19. 14/2016

Narodna galerija.

Dne 21. maja 1938 se je vršil občni zbor Narodne galerije, ki je podal poročilo o delovanju Narodne galerije v letih 1936./37. in 1937./38. Dnevni red je obsegal: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo revizorjev, 5. volitev odbora, 6. slučajnosti.

I. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Fran Windischer, ki je pozdravil navzočne odbornike, člane ter zastopnike tiska, nato pa izpregovoril naslednje tehtne besede:

„Gospoda! Število udeležencev po določenih naših pravil zadošča za sklepčnost današnjega občnega zbora. Pričenjam nocojšnji občni zbor in vas prav prisrčno in iskreno pozdravljam. Bodi mi dovoljeno posebej pozdraviti zastopnika naše Mestne občine ljubljanske gospoda nač. dr. Rudolfa Moleta, predsednika Društva likovnih umetnikov prof. Ivana Vavpotiča, gospo Fernando dr. Majaronovo kot zastopnico Umetniškega in zgodovinskega društva, prečastitega stolnega dekana gospoda dr. Franca Kimovca kot zastopnika Knezoškofijskega ordinarijata, gospoda akad. kiparja Niko Pirnata kot zastopnika Kluba neodvisnih likovnih umetnikov. Gospod dr. Lovro Sušnik, načelnik prosvetnega oddelka naše banovine je zadržan in sporoča zboru svoje pozdrave, nadalje gospode častnike, vnete prijatelje Narodne galerije. Zahvaljujem se jim za prijateljsko podporo in priporočam Narodno galerijo za bodoče, kajti ona nepogrešno potrebuje čim večjo publiceteto.

Z vašim pritrdilom, gospoda, odpošljem Njega Veličanstvu Kralju Petru II., Njega Kraljevemu Visočanstvu Knezu Pavlu, gospodu prosvetnemu ministru Dimitriju Magaraševiću in gospodu dr. Antonu Korošcu, ministru za notranje stvari, z današnjega občnega zbora udanostne pozdrave. Za overovatelja današnjega zapisnika imenujem gospoda dr. Rajko Ložarja in gospoda profesorja G. A. Kosa.

O našem delu in prizadevanju o naših pridobitvah umetnin starih in živčih umetnikov ne mislim govoriti. O teh stvareh izpregovore drugi tovariši, ki jim je po našem ustroju začrtan poseben delokrog. Želel bi pa naglasiti, da treba presoјati naše prizadevanje raz nevšečno zrelišče, da so naše ograde tesne, ker so naša razpoložna sredstva zelo, zelo pičla in skromna. Naša denarna sredstva so tako ponižna, da moramo skrbno in brižno trikrat preudariti vsak večji izdatek, kajti redna sredstva, ki so nam na razpolago, so v prvi vrsti potrebna za izdatke naše redne uprave, za bremena po zakonu in za vzdrževanje velikega poslopja, ki je razmajano po 42 letih svoje živ-

ljenjske dobe in v tem dolgem razdobju ni bilo deležno temeljitejše poprave in obnove. Tako pa prihaja samo po sebi, da nam od tekočih dohodkov iz subvencije mesta Ljubljane in naše banovine v celokupnem znesku 90.000 din ter naše malenkostne članarine komaj preostaja odvišno letno večja vsota za nakupe novih ali starih umetnin. Dobesedno moramo kuhati z vodo in obračati vsak znesek s skrbnostjo naših kraških gospodinj. In vendar smemo brez samohvale ugotoviti, da je naša Narodna galerija postala lepa in dragocena kulturna ustanova slovenska, o kateri smemo mirne vesti ponoviti besede svetnika popotnika „Pridite in pogledjte“. V preteklem proračunskem letu smo prvič prejeli subvencijo iz državnih sredstev v okroglem znesku 25.000 din. Bodi mi dovoljeno, da današnji dan izrečem našo veliko zahvalo gospodu banu dr. Marku Natlačenu, ki ima srce in razum za potrebe naše likovne umetnosti, in je imel vedno ljubeznjivo razumevanje za potrebe Narodne galerije in za naše likovne umetnike. Naša iskrena zahvala bodi izrečena gospodu mestnemu županu dr. Juru Adlešiču, gospodu mestnemu županu mariborskemu dr. Alojziju Juvanu, prevzvišenemu gospodu knezoškofu in njegovemu svetovalcu monsignoru Viktorju Steski ter gospodu načelniku prosvetnega oddelka naše banovine Leonu Šušniku in prosvetnemu načelniku mestne uprave gospodu prof. Rudolfu Moletu. Naša Narodna galerija je dolžna veliko zahvalo gospodu prosvetnemu ministru Dimitriju Magaraševiču, ki je osebno pregledal naše zbirke ob času razstave bratov Šubicev in nam je v novem proračunu obljubil subvencijo v znesku 40.000 din. Naša udana zahvala gre nadalje gospodu Pavlu Fleretu, načelniku proračunskega oddelka v prosvetnem ministertvu. Mislim, da smem brez solzavih rekriminacij vendar današnji dan poudariti, da bi si mi za svoje delo in svoje prizadevanje želeli vse drugega, vse večjega razumevanja kakor smo ga doslej deležni. V gmotnem pogledu res bridko pogrešamo prijateljev in podpornikov v vrstah zasebnikov, od katerih bi si želeli vse druge naklonjenosti, kar se tiče denarnega podpiranja in pa darovanja umetnin, ki so za zbirke naše Narodne galerije primerne. Nelepa resnica je, da v današnji dobi mrzle gmote prizadevanje za povzdigo naše likovne kulture ne namerja na zadosten odmev v tistih slovenskih krogih, ki bi morali imeti toplo srce in odprto roko za potrebe naše narodne kulture. Toda navzlic vsem nevšečnostim, slabemu razumevanju in maloštevilstvu resničnih prijateljev in pobornikov, nismo v svojem ne-lahkem in malohvaležnem delu nikdar madodušno oklevali, ampak hodili dalje s tolažbo v srcu na dolgo roko, da po nevšečnih letih napoči tudi našemu delu za kulturno povzdigo lepša in hvaležnejša doba. Uprava Narodne galerije se dobro zaveda, da njeno delo ni popolno in da bi moglo to in ono biti že mnogo boljše. Tako je še mnogo notranjega dela opraviti in nam manjka dober katalog. Dejstvo pa je, da naglejši napredek ovirajo res pičla sredstva pa tudi okolnost, da imamo malo delavcev in sotrudnikov na tem polju, kajti resnica je, da so možje, na katerih požrtvovalno in nesebično sodelovanje moramo računati, čez glavo zagrnnjeni s svojim poklicnim delom in s svojimi dobrovoljnimi obvezami pri drugih kulturnih ustanovah.

Narodna galerija je po svojem ustroju v prvi vrsti muzej ali zbirka kiparskih in slikarskih umetniških del od dobe naših prvih freskantov pa do naših dni. Za svojo osebo bi si želel, da kljub temu, da so ustanove kakor je naša v svojem bistvu in ogrožju nekako ustaljene, vendar ne ostane mu začarani grad, marveč da je v tej naši ustanovi življenje in živahen obrat, ki se da doseči zlasti na ta način, da se v okviru naših stalnih zbirk prirejajo pod posebnimi gesli manjše razstave, ki opozore na gotove posebnosti, pa bodi geslo pokrajinsko, predmetno ali figuralno. Izkušnje drugod to potrjujejo in nazorno dokazujejo, da je s takimi manjšimi in ožjimi razstavami v okviru in ogradi celokupne ustanove, eventualno s pritegnitvijo umetnin iz druge posesti, domače ali tuje, mogoče vse uspešneje vzbujati zanimanje med občinstvom, ki ima srce in razum za umetnost. Navzlic svojemu muzealnemu značaju naša Narodna galerija ni nikdar ostala v tem ožjem delokrogu, ampak je kazala zanimanje za vsa vprašanja in za vse probleme, ki se tičejo naših likovnih umetnikov in naše likovne umetnosti. Osobito upravnik Narodne galerije gospod Ivan Zorman, je svoje dragocene izkušnje in svojo strokovno sposobnost rad stavljaj na razpolago tako prizadevanjem naših organiziranih likovnih umetnikov kakor tudi razstavam, ki so bile pri nas ali je bilo treba pripravljalnega in zbiralnega dela za razstavne priredbe drugod. Z zadovoljstvom in veseljem ugotavljam, da so bili odnošaji med Narodno galerijo in pa med organizacijami naših likovnih umetnikov resnično pristrčni in nekaljeno dobri ter je čista resnica, da je Narodna galerija kot taka in po svojih funkcionarjih vedno drage volje podpirala vsa upravičena prizadevanja naših likovnih umetnikov in njih organizacij. Veseli nas v Narodni galeriji, da so se umetniki zadnji dve leti dokaj strumno organizirali v dveh društvih. Z velikim zanimanjem in globokimi simpatijami zasledujemo njih prizadevanje v javnosti tako na nedavnem II. kongresu likovnih umetnikov v Ljubljani in pa pri akciji za ustanovitev Akademije umetnosti v Ljubljani. Za svojo osebo polagam tehtovito važnost na okolnost, da so vezi med Narodno galerijo in našimi likovnimi umetniki čim tesnejše in čim pristrčnejše. Naši likovni umetniki zaslužijo ne le našo moralno in gmotno podporo, marveč je nepogrešno potrebno, da Slovenci spremljamo z dejansko simpatijo stremljenja in prizadevanja naših likovnih umetnikov. Ne more biti dvoma o tem, da mi hočemo in želimo svojo slovensko likovno umetnost, njen napredek, njeno povzdigo in njeno dovrševanje. Če pa je temu tako, če v okviru našega celokupnega kulturnega napredka zahtevamo važno in tehtovito mesto za svojo lastno likovno umetnost in kulturo, potem ne smemo pozabiti, da lastne likovne umetnosti ne moremo imeti brez svojih slovenskih likovnih umetnikov. Ta misel gre dosledno dalje in se bo zopet in zopet vračala v zahtevo in trditev, da treba našim likovnim umetnikom dati srce in ljubezen ter zadostno in toliko gmotno podporo, da se morejo po dokončanih šolah v tem ali onem zavodu pa tudi, ko so že v praktičnem delu popolnjevali in dovrševali drugod po velikih kulturnih središčih, kjer imajo priliko izpoznavati svet in

razširjati svoje obzorje. V tem pogledu je brez dvoma pri nas velika praznina, kajti to, kar se sedaj dela in stori za izpopolnjevanje tehnične in duhovne izobrazbe in vodi neminovno do tega, da umetniški naraščaj in celo zreli umetniki ne morejo prav naprej v svojem poletu in v svojih idejah, marveč često celo zamirajo na tem našem pretesnem prostoru, kjer ni večjih pobud. Neizbežna posledica je preveliko medsebojno trenje in mržnje, malodušnost in celo obup. Smatram za svojo dolžnost, da opozorim z vsem poudarkom na to neljubo okolnost ter prosim in rotim naša poklicana javna mesta, našo prosvetno upravo, zlasti pa našo banovino in naša kulturna središča Ljubljano, Maribor in Celje, da poskrbe v prihodnje za vsa druga denarna sredstva v toliki meri, da bo mogoče našim darovitim in sposobnim likovnim umetnikom hoditi v veliki svet ter tam izpopolnjevati in dovrševati se tehniško in duhovno. Z malenkostnimi podporami ni nič opravljeno in nič posebnega doseženo. Kurzorični kratkodnevni izleti na obisk ali posameznih ustanov, galerij in muzejev ali razstav nikakor ne zadoščajo. To je vse efemerno, to so sami duhovni mimohodi, to so nagli pregledi in ogledi, ki opravljeni na hitro roko pač vzvalove mladega človeka pa vsled svojega samo bežnega učinkovanja ne morejo doseči trajnega in izdatnega efekta. Absolvent umetnostne akademije še ni gotov človek, on ima svojo šolsko pripravo in predizobrazbo. Da se povzpne do tvorca, ki ustvarja mojstrovine, je treba dela, prizadevanja, naporov, učenja, tudi razočaranj, ali takega mladega moža prepuščati samemu sebi in svoji usodi, osobito če je sicer talentiran pa brez sredstev, pomenja nerazumevanje za potrebe našega kulturnega razvoja in napredka naše likovne umetnosti. Javna roka je dolžna našim umetnikom prožiti svojo podporo ter se brigati posredno in neposredno zlasti za usodo mladih talentiranih kiparjev in slikarjev. S potrebnimi štipendijami zadostne izdatnosti je treba umetnikom pomagati do nadaljnjega izobraževanja. Potrebno je omogočiti jim, da morejo daljšo dobo prebiti v šolanju in izpoznavanju v umetniških središčih. Doba more biti tolike trajnosti, da je v resnici omogočeno študiranje, dovrševanje, poglobljanje in izpopolnjevanje. Te besede seveda predpostavljajo, da se dajejo podpore s potrebno izbiro in presojo po stvarnih vidikih brez pristranskih vplivov tistim, ki po svoji resnosti, po svojem talentu in po svoji stremljivosti zaslužijo podporo in oporo javne roke. Za študije gre seveda in ne za razvedrilo. Veljati mora načelo intenzivnosti bolj nego ekstenzivnosti. Vodilo taki akciji bodi, da naša umetnost potrebuje naših umetnikov, če hočemo nadaljevanje svojih umetniških tradicij in dosego našega slovenskega kulturnega stremljenja. Ta prošnja in ta opozoritev, ki jo danes izrekam v naši javnosti je zapoved resnične potrebe, izrečene v srčni zaskrbljenosti za razvoj naše likovne umetnosti v bodočnosti, toda razvoj naše likovne umetnosti je nemogoč brez živih slovenskih umetnikov današnjih in bodočih. V interesu stvari, v interesu ideje in kulturnega problema moramo svojo skrb posvečati svojim živim umetnikom, ki morejo velikim nalogam in velikim pričakovanjem našim ustrezati samo z izdatno pomočjo in krepkim pospeševanjem od strani naše državne

in avtonomne prosvetne uprave. Ponavljam torej prošnjo naslovljeno na naša državna in avtonomna poklicna mesta, da z ljubeznijo za našo likovno umetnost skrb za zadostna denarna sredstva, ki naj omogočajo študij naših umetnikov v tujini. Ta denar bo dobro investiran, samo če je toliko izdaten, da more res voditi do uspeha in učinka. Ne gre pri tem toliko za socialno kolikor za vzgojno stran, ki jo ukazuje skrb za razvoj in napredek naše likovne kulture. Slišim in izvem, da se po spretnem prizadevanju gospoda odvetnika dr. Egona Stareta bliža uresničenje in aktiviranje študijskega fonda iz baron Schweglove zapuščine, pa bi obrnil pozornost poklicanih mest na to, da bi vsaj en del teh v bližnji bodočnosti razpoložnih sredstev porabljal za šolanje in študij naših likovnih umetnikov. Skrb za našo slikarsko in kiparsko umetnost nam tako veleval! Pri tej pobudi gre meni za idejo in za stvarni problem, kulturno in narodno političen. Neutajna resnica je, da je uresničenje ideje mogoče samo po živih tvorcih in je v tem važnem poglavju moj sklepni ritornel: Skrbimo za naše umetnike v interesu razvoja in napredka naše likovne kulture.

V vztrajnem prizadevanju za izvedbo tega važnega problema bi mogla biti dalekosežne praktične koristi ustanovitev posebne organizacije, katera bi smotreno in ciljno vodila akcijo za pospeševanje naše likovne umetnosti. Dolgo mi že hodi po glavi ta misel. Vidim in čutim, da nam nekaj manjka. Pred leti že sem poskrbel za pravila, ki bi z malimi premembami morda tudi dandanes še dobro služila. Resnica je, da imamo že celo pregosto mrežo najrazličnejših društev v Ljubljani, vendar mislim, da sredi vse te pisane gneče društev vendarle manjka ena organizacija. V mislih mi je ustanovitev „Društva prijateljev slovenske likovne umetnosti“ in bi po mojem mnenju mogel posebno naš ženski svet v okviru takega društva razviti mnogo lepega, koristnega in potrebnega kulturnega dela. Po naših razstavah srečavam mnogo oseb obeh spolov, ki se očitno resno zanimajo za razvoj naše umetnosti in mislim, da bi se med njimi našlo lepo število takih, ki bi se radi uvrstili v organizacijo za pospeševanje naše umetnosti in naših umetnikov.

Leta 1927. sta Znanstveno društvo v Ljubljani in Narodna galerija zasnovali in razvili prevažno akcijo za ustanovni fond v korist Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije. Akcija je imela za naše razmere dosti lep uspeh in sta obe ustanovi nabrane vsote, kakor domenjeno, razdelili. Narodna galerija je bila poslej l. 1933. odprta v današnji uredbi. Znanstveno društvo pa je kot predhodnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti smotreno in vztrajno zasledovalo svoj cilj. Ustanovljena je bila decembra meseca Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani za enkrat v začasni obliki in je dobila svojo prvo upravo. V proračunskem zakonu za 1938/39 je bila dana zakonita podlaga za ustanovitev Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Danes pa smo zvedeli iz beograjskih dnevnikov Vreme in Politika, da je prezaslužni gospod vseučiliški profesor dr. Franc Ramovš bil zadnje dni v Beogradu, kjer je bil dogotovljen

pravilnik za Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani. Narodna galerija se veseli, da je na vidiku naša tako dolga zaželjena najvišja ustanova za znanstvo in umetnost. Skoro bo dosežen naš kulturni Triglav in Narodna galerija je ponosna in radostna, da bo v okrilju Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani kot državne ustanove in vrstnice akademij v Beogradu in Zagrebu garantiran velik razvoj slovenski znanosti in umetnosti.“

II. Po govoru predsednika, ki je bil sprejet z velikim odobravanjem, je podal tajniško poročilo prof. Saša Šantel.

„Gospoda! Po odhodu mojega prednika gospoda dr. Izidorja Cankarja sem prevzel kot njegov namestnik septembra 1936 funkcijo tajnika in mi je danes poročati o društvenem delovanju za čas od 26. januarja 1936 do danes. Tajniško delo opravljata tajnik in pisarna. Moje poročilo je sestavljeno na podlagi odločitev odborovih sej, ki dajejo direktive za društveno delo. Odborovih sej je bilo v tem razdobju 14. Poleg teh rednih skupščin so delovali gg. odborniki v odsekih, ki so se tikali urejevanja galerijskih zbirk, pridobivanja umetnin in predvsem priprav iz izvedbe razstave bratov Janca in Jurija Šubica. Vse odboro ve se je so uvedene z obširnimi poročili gospoda predsednika dr. Frana Windischerja, ki je v teh poročilih strnil ves material, nanašajoč se na potrebe galerije, kakor tudi na dogodke na umetniškem polju; ta poročila bodo služila kot objektivne registracije najmarkantnejših pojavov na polju likovne umetnosti za gradivo raziskovalcem naših umetniških prilik. Razume se, da je v teh poročilih stalno izražena skrb za finančni razvoj Narodne galerije, s katerim bo mogoče izoblikovati eno najlepših kulturnih institucij do meje popolnosti.

Članstvo Narodne galerije se je pomnožilo za tele ustanovnike: gg. dr. Ivan Regen, profesor na Dunaju, dr. Vladimir Murko, univ. profesor v Ljubljani, dr. Josip Tičar, šef zdravnik v Ljubljani, arh. in univ. profesor Ivan Vurnik v Ljubljani, industrialec Rado Hribar v Ljubljani in Franc Vesel, posestnik v Ljubljani. — Smrt je pobrala iz članstva gg. prevz. knezoškofa dr. A. B. Jegliča, univ. prof. dr. A. Šerka, gospo Marijo Babnik, Antonijo Kadivec, Serafino Posch-Dogan ter dr. Ivana Laha.

Periodična poročila o delovanju Narodne galerije sta oddajala tisku gg. M. Marolt in S. Šantel. — Za razumevanje likovne umetnosti je priredila Narodna galerija vodstva, ki jih je posečalo občinstvo v razveseljivem številu; predavatelji so se specializirali na ožja obdobja in so obravnavali n. pr. antično plastiko, gotško dobo, za sebe slikarstvo in plastiko, baročno dobo, klasicizem in romantiko itd. Predavali so gg. msgr. V. Steska, dr. R. Ložar, M. Marolt, I. Zorman, A. Stupica; skupaj osemkrat.

Obisk v Narodni galeriji, ki je ob nedeljah in praznikih brezplačen, je v številkah takle: nedeljskih obiskovalcev 5954, drugih, všteti šole in skupine 2290. Navada je postala, da je postal obisk Narodne galerije za kulturne interesente, ki prihajajo v Ljubljano. obligaten in so gg. odborniki ter zavodov ravnatelj vedno priprav-

ljeni sprejemati jih in jim tolmačiti ustroj galerije. Dne 11. novembra 1936 je počastil Narodno galerijo s svojim obiskom Nj. Vel. kralj Peter II.

Po poročilu gospoda blagajnika, ki mu je letno na razpolago komaj dobrih sto tisoč dinarjev in s katerimi mora kriti stroške za vzdrževanja velikega poslopja, zavarovalnine, personalije, pisarniške potreščine in one delavnice, ter tako dalje, je izdatek za vzdrževanje in povečanje umetniških zbirk maksimum, kar galerija v te svrhe more izdajati; v zadnjem času je nakupovala Narodna galerija v prvi vrsti umetnine starejših dob, ki počasi zelo izginjajo s trga in kate, enkrat v rokah prekupcev, postajajo zaradi visokih cen za galerijo skoraj nedosegljive. Moderni del galerijske zbirke se pa povečuje z materialom, ki ga nakupujeta Kr. Banska uprava ter Mestna občina ljubljanska. Najrazveseljivejše so pa za Narodno galerijo pridobitve, poklonjene od naših ljubiteljev likovne umetnosti. Med njimi je na prvem mestu društveni predsednik gospod dr. Fran Windischer.

Pridobitve preteklih dveh let so sledeče:

Predsednik dr. Fran Windischer je daroval:

1. Gotski kip sv. Janeza Krstnika iz Bohinja,
2. gotski kip iz cerkve pri Tomišlju,
3. poznogotski kip sv. Petra,
4. gotski kip Marije z Detetom,
5. gotski kip sv. Ožbalta iz Jezerskega,
6. gotska glavica iz kamna,
7. gotski kamnit kip Marija z Jezuškom,
8. gotski kip sv. Ane iz Preserja,
9. gotski kip sv. Mihaela,
10. gotski kip Marije z Vrha pri Sv. treh Kraljih,
11. gotski kip Marije z Jezuškom iz Stične,
12. renesančni kip škofa svetnika iz Rečice, ca 1600,
13. baročni kip sv. Antona Padovanskega,
14. baročni kip sv. Frančiška Asiškega, oba iz domače frančiškanske delavnice.
15. Matej Sternen: Portret škofa dr. Gregorja Rožmana, o. pl.,
16. Božidar Jakac: Portret monsignora Viktorja Steske, o. pl.,
17. Maksim Sedej: Portret (slikarjeve) žene, o. pl.,
18. Zoran Mušič: Poletna krajina v Kastiliji, o. pl.,
19. Zoran Mušič: Most v Mariboru, guaš,
20. Franc Mihelič: Sejem v Kruševcu, guaš,
21. Rihard Jakopič: Anemone, o. pl.

Gospa Niča dr. Cankarjeva je darovala:

22. gotski kip sv. Barbare,
23. gotski kip Apostola,
24. gotski kip sv. Florijana,

Gospod Rado Hribar je daroval:

25. gotski kip Matere božje.

Gospod dr. France Virant je daroval:

26. Rihard Jakopič: Ljubljanski grad, o. pl.

Gospa Ida Gvajc je darovala:

27. Anton Gvajc: Dekle s kokošmi, o. pl.,

28. Anton Gvajc: Krizanteme, o. pl.

Gospa Ksenija Glišičeva je darovala:

29. Srne, o. pl., delo Josipa Gorupa.

Gospod Tone Kralj je daroval:

30. Tone Kralj: Kamnanje sv. Štefana, lito,

31. Tone Kralj: Triptih: Faust, lito,

Gospod dr. Peter pl. Klarwill je daroval:

32. Paul Brill in Annibale Caracci: Izročanje ključev; o. pl.
ca 1600.

Kr. banska uprava dravske banovine je izročila
galerijski zbirki:

33. Peter Žmitek: Berač s cerkvico (Poc), o. pl.,

34. Hinko Smrekar: Ciklus 14 satiričnih perorish.

Mestna občina ljubljanska je izročila galerijski
zbirki:

35. Matija Jama: Mati in hči, o. pl.,

36. France Gorše: Glava bokserja, kamen,

37. Karla Bulovec Mrak: Žena z baretko; poprsje iz mavca,

38. Kršovski: Svinja, lesorez,

39. Georgiev: Dvorišče, lesorez,

40. Venev: Zaklad iščejo, radiranka.

Škofijski ordinariat je prepustil:

41. Lajer: sv. Peter, o. pl.

Nakupi:

42. sv. Jernej; bar. lesen kip,

43. J. W. Praxmayer: Krst v Jordanu, o. pl., 18. stol.,

44. J. W. Praxmayer: Sv. Rok,

45. Fr. Benkovič: Kristus med apostoli, risba,

46. A. Cebej (?): Roženvenška Mati božja, o. pl.,

47. J. Potočnik (?): Izročanje ključev, o. pl.,

48. J. Egartner: Marijina smrt, o. pl.,

49. Layer: Sv. Jernej, o. pl.,
50. Layer: Sv. Jakob, o. pl.,
51. J. Tominc: Ženski portret v črnem, o. pl.,
52. A. Karinger: Krajina z borovci, o. pl.,
53. A. Karinger: Pogled na Triglav, o. pl.,
54. A. Karinger: Sedeči deček, o. pl.,
55. A. Karinger: Hiša v Primorju, risba,
56. A. Karinger: 10 risb,
57. Ivan Šubic starejši: Marija Roženvenška, o. pl.,
58. Štefan Šubic: Kristus nese križ, o. pl.,
59. Janez Šubic: 3 risbe,
60. Jurij Šubic: Sv. Blaž in sv. Barbara, o. pl.
61. Jurij Šubic: Sv. Kozma in Damijan, o. pl.,
62. Jurij Šubic: Sv. 3 Kralji, o. pl.,
63. Janez Šubic: 4 tiski iz Dunajskega Zvona, (Krst pri Savici, Ubežni kralj, Studenca, Na materinem grobu),
64. Jurij Šubic: 5 tiskov iz cikla Raja, (Begun, Prisega, Poslanec, Junak in dete, Junak in lastovka),
65. Simon Ogrin: Portret mladeniča, o. pl.,
66. Simon Ogrin: Sv. Rok, o. pl.,
67. Simon Ogrin: Sv. Valentin, o. pl.,
68. Simon Ogrin: Sv. Frančišek, o. pl.,
69. Simon Ogrin: 2 risbi: a) studija kostumov, b) načrt za zastor,
70. Peter Žmitek: Skicirka,
71. Ivan Grohar: Hrepenenje, skica, o. pl.,
72. Ivan Grohar: Kompozicija, o. pl.,
73. Ivan Grohar: Krava, o. pl.,
74. Ivan Grohar: Krajina, o. pl.,
75. Anton Gvajc: V parku, o. pl.,
76. Rihard Jakopič: Krajina z luno,
77. Rihard Jakopič: Portret dame, o. pl.,
78. Rihard Jakopič: Sedeče dekle, o. pl.,
79. Franc Tratnik: Dekliška glava, o. pl.,
80. Karla Bulovec Mrak: Portretna risba, Tuši,
81. Maksim Sedej: Počivajoče žene, o. pl.,
82. Maksim Sedej: Tri žene, o. pl.,
83. Maksim Sedej: 20 lesorezov: Bog v Trbovljah,
84. Nikolaj Pirnat: 3 perorisbe iz Don Quihota,
85. Zdenko Kalin: Mavra, ženska glava v bronu,
86. Drago Vidmar: Krajina, o. pl.,
87. Miha Maleš: Sonetni venec, 31 linorezov,
88. Avgust Černigoj: Zbirka grafičnih listov,
89. Ivan Čargo: 10 risb z rdečo kreda,
90. Almanah: Plemiči pri igri, o. pl., 17. stol.
91. Darovalec Peter Romavh: Rihard Jakopič: Rdeče drevo, o. pl., karton, študija.

Skupaj novih pridobitev 91 števil, oziroma 184 predmetov.

Dogodek izredne pomembnosti je bila ustanovitev društva Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, katerega ustanovni občni zbor je bil 12. decembra 1937. Narodna galerija je bila že od leta 1925. v stalnih stikih z Znanstvenim društvom za humanistične vede, predhodnikom Akademije. Z delegati tega društva je Narodna galerija pripravljala za ostvaritev Akademije vse potrebno, to je: propagandno publiciranje, vloge, nastanitev Znanstvenega društva v prostorih Narodne galerije in denarna zbirka, znana pod imenom Fond za Akademijo in za Galerijo s čistim saldod din 327.280—. Podrobnosti o ustanovitvi Akademije so znane iz časopisja. Upam, da bodo medsebojni stiki med našima eminentno kulturnima ustanovama ostali tudi v bodočnosti kar najprisknejši.

Diferenciacija naših umetnostnih ustanov se nadaljuje in Narodna galerija bo dobila svojo posestrimo Moderno galerijo. Prvi idejni osnutek za novo razstavno stavbo in galerijo je predložil g. dr. Iz. Cankar na seji 12. marca 1936; natančne informacije o tem podjetju je slišal odbor iz njegovih ust na seji 7. septembra istega leta. Referent je povedal med drugim, da je za zgradbo zagotovljena glavnicca okoli 3 milijone dinarjev in je tudi pokazal prve načrte za stavbo, ki bo stala na parceli nasproti Trubarjevemu spomeniku; stavba bi vsebovala centralno in več drugih dvoran za stalne in periodične razstave, družbene prireditve, itd., ter vse potrebne pomožne prostore, med katerimi so omembe vredni likovnim umetnikom namenjeni ateljeji s stanovanji. Denar za to stavbo je dala, kakor je znano, družina Hribar, ki se je s tem postavila med prva mesta slovenskih kulturnih mecenov. Po odhodu g. dr. Iz. Cankarja je bil sestavljen odbor z gg. dr. F. Steletom, dr. M. Božičem in arhitektom J. Černivcem, ki jim je bila poverjena naloga realizacije velike akcije.

Razstavne prireditve Narodne galerije so obsegale že v prejšnjem poročilu omenjeno razstavo Kavčičevih risb, dalje razstavo bolgarske grafike skupine Maldi Hudožnici iz Sofije ter reprezentativno razstavo bratov Janeza in Jurija Šubica.

O pripravah za razstavo bratov Šubicev najdemo v zapiskih odborovih sej gradivo do onega časa, ko je začel poslovati posebni odsek za pripravo te razstave; temu odseku je načeloval g. dr. Ložar s člani gg. dr. F. Steletom, prof. M. Sternenom, I. Zormanom, dr. M. Maroltom; naknadno so bili kooptirani v odsek še gg. monsgr. V. Steska, dr. M. Šubic in prof. M. Šubic. Po prvotnem načrtu naj bi razstava pokazala poleg del Janeza in Jurija tudi dela očeta bratov ter Wolfova dela. Radi preobširnosti materiala se je odsek omejil na razstavo Janeza in Jurija Šubica v Jakopičevem paviljonu. Ko je pa prispelo gradivo, ki je nadkrililo vsako pričakovanje tako glede množine, obsežnosti platen in kvalitete, se je odbor enodušno odločil namestiti nabožna dela v veliki dvorani Narodne galerije, posvetna pa v Jakopičevem paviljonu. Odsek je bil skoro mesece v permanenci in je njegovo podrobno delo ohranjeno v poročilu, ki so ga sestavili gg. dr. R. Ložar, prof. M. Šubic in I. Zorman. Razstava Šubicev je za Narodno galerijo nov časten list v vencu njenih prireditev; poleg

moralnega uspeha je pa ugotoviti tudi dejstvo, da so bile vse slike po zaslugi restavradorjev gg. prof. Mateja Sternena in Mirka Šubica skrbno popravljene in v najlepšem stanju izročene lastnikom.

Kakor smo slišali, se je umetnostni inventar znatno povečal, kar je imelo za posledico, da je odbor stalno obravnaval tudi namestitve novih pridobitev ter se tudi odločil za nov inventarni katalog. V to svrhu je bil pritegnjen v pisarno g. cand. hist. artis S. Mikuš, ki je opremil vse umetnine z novimi tekočimi številkami ter umetnine katalogiziral; zaposlen je bil tudi z nabiranjem umetnin po Sloveniji. — Težje je bilo vprašanje preureditve in namestitve materiala zaradi tesnosti galerijskih prostorov; provizorično se je uredila gotska soba, ostale pa pridejo na vrsto tekom leta. — V programu izpopolnitve zbirk, zlasti del iz gotske dobe so tudi povečane fotografije, prenosi fresk, oziroma njih kopije. Tako na primer se je Narodna galerija interesirala za prenos 4 sten in stropa s freskami Jelovškovimi v gradu Zalog pri Moravčah, za kar bi bilo potrebnih 50.000 din; foto, kopije in prenosi se pa zaradi pomanjkanja sredstev do sedaj niso mogli izvršiti. — Kopiranje umetnin iz naših zbirk postaja važno tedaj, ko je mogoče s kopijo nadomestiti lastniku original. Tako je vse kazalo, da bo treba dati kopijo za veliko Metzingerjevo stropno sliko iz Goricanov ter je Narodna galerija naročila poskusne kopije, ki so jih izvršili gospa H. Šantel, M. Sedej in E. Piščanec; do glavne kopije pa ni prišlo, ker je lastnik (g. dr. Gregor Rožman) prepustil Metzingerja v galeriji brez kopije.

Narodna galerija upravlja tudi Jakopičev paviljon, v katerem so se v skoro nepretrgani zvezi vrstile razstave, in sicer v letu 1936.: S. Tomerlin iz Zagreba, Matija Jama, brata Vidmarja, skupina Kos, Maleš, Gorše, Slovenski mlajši umetniki, B. Jakac, Bolgarski grafiki. France Kralj; v letu 1937. pa: P. Francaliski iz Samokova v Bolgariji, arhitekt J. Neidhard iz Zagreba, Društvo slov. lik. umetnikov, „Times“ iz Londona, S. Tomerlin iz Zagreba, Klub neodvisnih, Magolič-Lepavec, A. Černigoj, Foto-klub, brata Šubica; skupaj 18 razstav.

Narodna galerija si je organizirala tudi manjši foto-laboratorij, ki je v upravi ravnatelja g. I. Zormana; imenovanemu je naložena, kakor je znano, skrb za realizacijo odborovih sklepov, občevanje s strankami in oblastmi, korespondenca, strokovne ogleda umetnin, organizacijo razstav v galerijskem okvirju in izven tega, itd. itd., torej obsežno delo, ki ga vedno spretno in uspešno izvrši.

Predsednik je dal poročilo tajnika v razpravo. Ker ni nihče želel govoriti, je izrekel predsednik tajniku ob pritrjevanju občnega zbora najlepšo zahvalo. Občni zbor je poročilo soglasno odobril.

III. Nadaljnje poročilo je podal blagajnik ravnatelj g. Franc Pretnar: Poročilo se glasi:

„Denarno poslovanje Narodne galerije se je v letih 1936. in 1937. razvijalo kakor sledi:

Glavne naše dohodke tvorijo podpore, ki smo jih v zadnjih dveh letih prejeli:

od prosvetnega ministrstva v Beogradu	din	24.829'—
od banske uprave dravske banovine	„	101.000'—
od mestne občine ljubljanske	„	98.783'50
od mestne občine mariborske	„	5.000'—

Skupaj din 229.612'50

to je din 38.612'50 več nego v letih 1934/35., pač pa

din 123.677'50 manj nego v letih 1932/33.

Društvene članarine je bilo vplačane	din	9.405'—
na ustanovninah pa	„	1.300'—
„ vstopninah smo prejeli	„	1.604'25
„ obrestih pa	„	4.660'75
„ izrednih doprinosih in povračilih za električni tok	„	24.255'75
„ raznih drugih dohodkih in povračilih	„	3.210'50

Skupaj din 44.436'25

Vsota prejemkov na račun N. G. torej din 274.048'75

Ostalih dohodkov je bilo

iz uporabe Jakopičevega paviljona	din	21.211'50
„ povrnjenih in obračunanih izposojil	„	17.400'—
„ izkupila za edicije in drugo	„	5.194'—
„ po g. W. F. povrnjeni stroški za 1 kip	„	722'—

Skupaj din 44.527'50

Vsota vseh prejemkov torej din 318.576'25

t. j. za din 50.379'30 več nego je bilo dohodkov v prejšnjem dvoletju.

Izdatki so bili tile:

za personalije (ravnatelj, hišnik, pomož. moči)	din	85.110'—
„ pokojninsko zavarovanje in socialne dajatve	„	7.894'—
„ uslužbenski davek, bedn. sklad in takse	„	4.304'25
„ potnine	„	7.355'75
„ vodstva	„	1.200'—

Skupaj din 105.864'—

Stvarni izdatki:

za električni tok	din	5.215'75
„ kurivo	„	1.111'—
„ snaženje vseh galerijskih prostorov	„	10.312'25
„ pisarniške potrebščine	„	3.275'50
„ telefon	„	1.400'—
„ potrebe delavnice	„	1.774'75
„ zavarovalne premije	„	7.605'—
„ fotografske potrebščine	„	1.657'—
„ tiskarniška dela	„	2.599'—
„ različne potrebščine	„	6.536'—
„ kolke in manipul. pri Pošt. hran.	„	451'48
„ poračun pri Mestni hranil. ljublj.	„	15.517'50

Skupaj din 163.317'23

Vsota izdatkov na račun Narodne galerije „ 163.317'23

Končno imamo še izdatke za

nakup in popravila umetnin din 84.879'—

izpopolnitev inventarja „ 1.481'50

popravila v Jakopičevem paviljonu . . „ 22.145'25

vzdrževanje Narodnega doma „ 17.641'75

kavcijo pri glav. carinarnici (Šubic) . . „ 6.000'—

na rač. pro diversi (dva dolžnika) . . „ 2.400'—

Skupaj din 134.547'50

Vsota izdatkov torej din 297.864'73

t. j. za din 29.692'03 več nego je bilo izdatkov v letih 1934./35. Ako odbijemo izdatke od prej navedenih prejemkov, dobimo presežek dohodkov din 20.711'52, dočim je v prejšnjem dvoletju bilo presežka le din 24'25.

Poleg pravkar navedenih prejemkov in izdatkov smo pa imeli tudi še promet z denarnimi zavodi, ki je v zadnjem dvoletju iznašal din 1.495.932'98.

Razpoložljiva sredstva so bila ob koncu leta 1937. sledeča:

Gotovina v priročni blagajni din 248'40

Naložbi v Poštni hranilnici „ 533'71

Naložbi v Mestni hranilnici ljubljanski „ 52.225'—

Naložba v Z. G. b. „ 427'—

1 obveznica 7% drž. posojila „ 11.000'—

Skupaj din 64.434'11

Od carinarnice imamo dobiti tam založeno kavcijo din 6.000'—

Knjižna vrednost inventarja iznaša „ 53.156'25

Knjižna vrednost nakupljenih umetnin pa „ 300.906'10

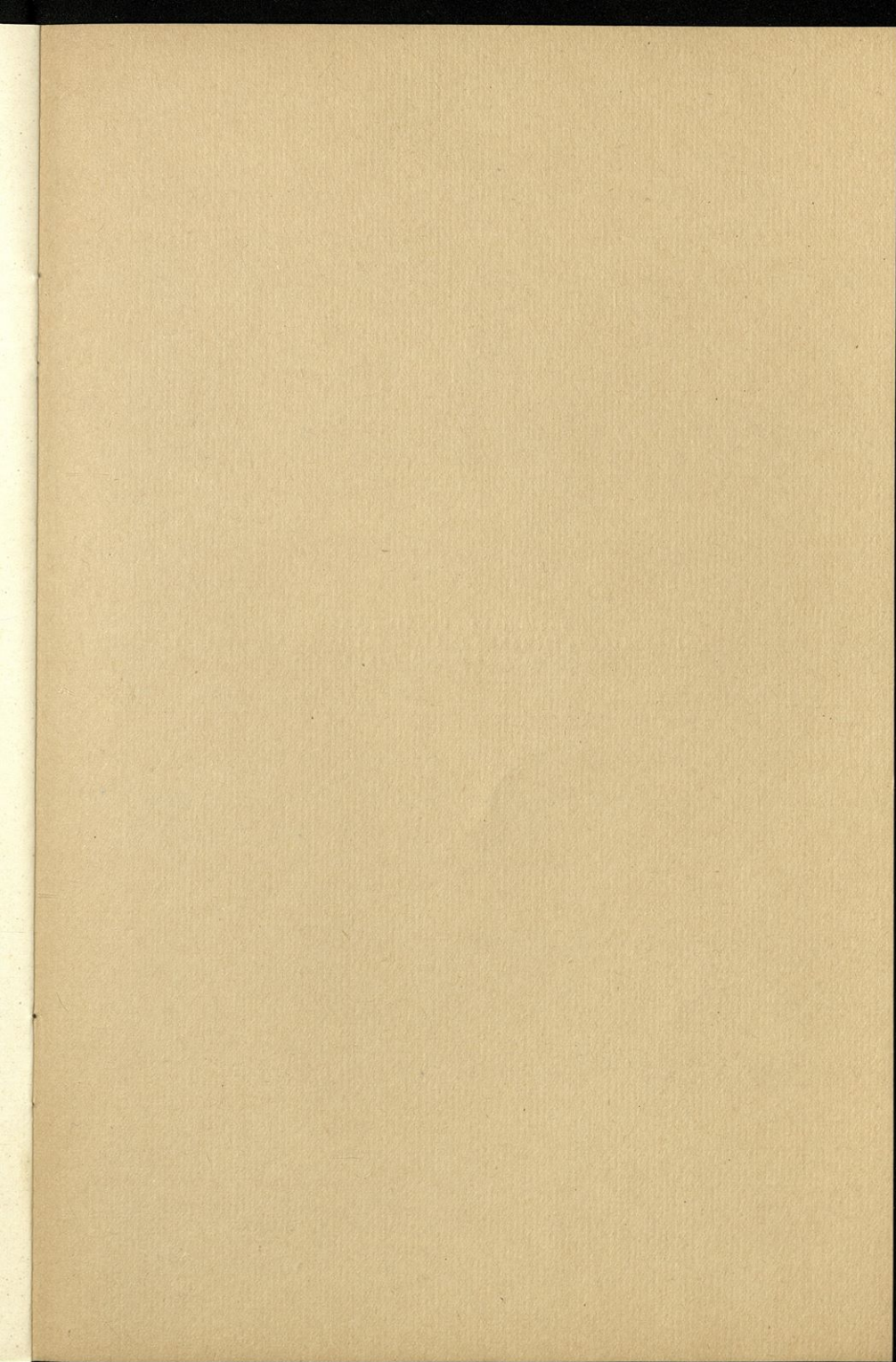
IV. V imenu preglednikov je poročal gospod dr. Milan Šubic, da je pregledal vse knjige in priloge ter našel vse v vzornem redu. Predlagal je razrešnico blagajniku in celemu odboru. Občni zbor je sprejel predlog soglasno. Predsednik je izrekel blagajniku ob pritrjevanju občnega zbora prisrčno zahvalo za požrtvovalno delo.

V. Pri volitvah predsednika je predlagal dr. Milan Šubic, naj se izvoli zopet gospod dr. Fran Windischer. Izvolitev se je vršila ob splošnem odobravanju z vzklikom soglasno. Pred volitvijo odbornikov je omenjal gospod predsednik, da sta izstopila iz odbora dr. Izidor Cankar in dr. Alojzij Gradnik, ki jim je pri tej priliki izrekel ponovno prisrčno zahvalo. V imenu odbora je predlagal, naj se na njih mesta na novo izvolita gospod Božidar Borko, prosvetni urednik „Jutra“ in pisatelj, ter gospod dr. Tine Debeljak, prosvetni urednik „Slovenca“ in pisatelj. Ostali odborniki naj bi ostali isti. Občni zbor je izvolil nato z vzklikom ves predlagani odbor. Za revizorja sta se izvolila ponovno soglasno dr. Rudolf Krivic in dr. Milan Šubic. V odbor so bili izvoljeni soglasno: Božidar Borko, dr. Tine Debeljak, G. A.

Kos, dr. Franc Kimovec, Dr. Franc Lukman, dr. Rajko Ložar, dr. Marjan Marolt, Franc Pretnar, Matej Sternen, dr. France Stele, Saša Šantel.

VI. Ker v tej točki ni nihče želel govoriti, je bil dnevni red izčrpan. Predsednik se je zahvalil za lepo udeležbo ter je zaključil občni zbor ob 19. uri.

Na prvi odborovi seji, ki je sledila občnemu zboru dne 15. junija 1938, se je novi odbor konstituiral sledeče: Predsednik dr. Fran Windischer, prvi podpredsednik prof. Matej Sternen, drugi podpredsednik prof. G. A. Kos, tajnik prof. Saša Šantel, tajnikov namestnik dr. Rajko Ložar, blagajnik rav. Fr. Pretnar, blagajnikov namestnik dr. M. Marolt, ostali gospodje odborniki.

NARODNA GALERIJA
LJUBLJANA

K PRI.KNJ. NG
mapa NG

020160014

COBISS •

NATISNILI J. BLASNIKA NASL.
UNIVERZITETNA TISKARNA IN LITOGRAFIJA D. D. V LJUBLJANI
ODGOVOREN L. MIKUŠ